

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VI. Idem Abbati , & Conventui (a) Sublacten.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

institutum; unde æquè ac seculares capaces sunt regiminis cujusque Ecclesiæ, etiam secularis. Quam rationem infinuavit D. Thomas 2. 2. *quest.* 189. *artic.* 8. & illustrat Pennotus *dict.* cap. 72. *num.* 1. Secunda, & potissima provenit ex eo, quia non repugnat tale regimen Ecclesiæ secularis canonicis regularibus, ex vi professionis illorum: tum quia illi hoc apertè exprimunt tempore suæ professionis, ut constat *ex lib.* 1. *suarum consuet.* cap. 42. ubi hæc verba exprimuntur: *Et quod nunquam absque licentia Capituli generalis, vel ejus auctoritate fungentis aliquod cum cura, vel sine cura beneficium acceptabo, intus, vel extra ordinem nostrum, renunciando omnibus juribus & privilegiis, & consuetudinibus in contrarium mihi competentibus, vel quomodolibet competituris.* Unde jam olim, & nunc habitâ licentiâ à Superioribus collationes beneficiorum secularium plerumque fieri legimus apud Pennotum *dict.* cap. 72. & Dubalem *supra*, qui pluribus exemplis hanc praxim firmant, & illustrent.

6. Nec obstat dubitandi ratio suprà expensa; nam licet verum sit, beneficia regularia regularibus, & secularis secularibus conferri debere, tamen circa personas regulares, & quamam illæ dicantur, ut beneficia secularia obtinere non possint, non constat apud Interpretes, ut videre est apud Barbosa in *remiss.* ad *Concil. Trident.* *dict.* *sess.* 14. *cap.* 11. P. Mendum de *Ordinibus Milit.* *diffus.* 13. *quest.* 4. per *rot.* ubi de religiosis militaribus agit. Et licet juxta principium illud canonici regulares, qui monachis in omnibus ferè æquiparantur, admittendi non essent; tamen quia, ut ait Innocentius in presenti, regulam laxiorem profitentur, non comprehenduntur supradictâ prohibitione, nec appellatione regularium, quoad hunc effectum, veniunt; quod declaravit Innocentius III. in presenti, qui consultus fuit, non ut dispensaret eum Plebano sancti Gabini, ut vulgò creditur; sed ut exponeret, interpretareturque prædictam prohibitionem Concilii Lateran. relata in *cap.* 2. *hoc titul.* Nec obstat primum augmentum dubitandi rationis; nam illud procedit in monachis, qui olim ad sacros ordines non ascendebant, immò per clericos seculares regebantur, ut probavi in *cap.* 2. *supra*, *hoc tit.* Canonici verò regulares ex sua institutione clerici sunt, & ita legitimi ministri sacramentorum; quare illis rectè commendari potest regimen Ecclesiæ secularis juxta suam professionem. Nec etiam obstat textus in *dict.* *cap.* *super eo, de regul.* nam ibi agit Summus Pontifex de illis religiosis, qui post susceptum habitum professionis intendunt illum demittere, & in Ecclesiâ deservire, etiam in habitu clericali seculari; quod omnino improbat Pontifex: at canonici regulares retento eodem habitu, & observatâ vitâ regulari, possunt Ecclesiis secula-

tibus præfici; unde nulla est desertio proprii habitus, seu professionis. Nec tandem obstat textus in *dicto cap. audientiam*; nam Honorius in ejus specie agit de monachis prohibitis in Concilio Lateran. relato in *cap.* 2. *hoc titul.* extra monasterium vivere: sed canonici regulares non comprehenduntur prædictâ prohibitionem Concilii Lateran. ut Innocentius in presenti declaravit: igitur Honorius III. non est exaudiendus de ipsis canonicis regularibus. Prosequitur Iacobs Garaña in presenti, qui opponit, & exponit textus in *cap. final. de capel. monach.* *cap.* in *parochia* 16. *quest.* 1. *cap. quorundam* 6. 74. *distinct.* *cap. sicut* 3. *de simon.* *cap. ad nostram, de confirm. util.* Hæc procedunt jure communi attento. Nunc examinandum venit, an inspecto juri novissimo Concilii Trident. liceat Canonicis regularibus beneficia secularia possidere? Et non licere, probant Mandosius in *praxi signat. titul. de dispens. monach.* Ojeda de *incompatib.* 2. *part.* *cap.* 24. *num.* 2. Germonius de *indultis Carcin.* 8. *regularis, num.* 46. Felinus in *cap.* in *nostra, de rescript.* *num.* 44. Fulcius de *visitatione libro* 2. *cap.* 15. *num.* 79. Barbosa in presenti, & in *summa Apostol. collect.* 102. *num.* 9. Gonzalez ad *regulam* 8. *Cancel. glos.* 8. *num.* 53. Thom. Sanchez *lib.* 7. *summa, cap.* 29. *num.* 71. Parinac. ad *Trident. sess.* 14. *cap.* 11. Riccius in *praxi, decis.* 159. *part.* 1. Garcia sibi contrarius de *benef.* *part.* 7. *cap.* 10. *num.* 9. Moventur auctoritate *Concil. Trident. dict.* *sess.* 14. *cap.* 11. ibi: *Si canonici in regularium fuerit, ad beneficia secularia et curata omnino incapax existat.* Et declaratione Gregorii XIII. quam refert Thom. Sanchez *ubi supra*. Contrarium verò, immò canonicos regulares hodie capaces esse beneficiorum secularium, tenuerunt Navarrus ad *titul. de prob. consil.* 9. *num.* 5. & ad *hunc titul. consil.* 11. Gratianus *discept. forens.* *tom.* 1. *cap.* 123. *num.* 22. Franc. Marcus 1. *part. decis.* *quest.* 481. *num.* 6. & 1281. *num.* 2. Selva de *benef.* 3. *part.* *quest.* 70. Bertachinus de *Episcopo part.* 1. *lib.* 2. *quest.* 39. Lambertinus de *jure patron.* 1. *part.* *lib.* 2. in *princip. quest.* *articul.* 19. *num.* 7. Hieronymus Garcia *tom.* 1. *difficult.* 5. *dub.* 5. *punct.* 1. *numero* 13. Tamburinus, & Pennotus *supra*, Dubal, *ubi supra*: quorum fundamenta congestitate, & doctè D. Josephus Barro Salgado in *supplic. ad Magnum Philippum pro Canonicis regularibus.* In qua opinionum varietate credo, validè, & licitè posse canonicis regularibus beneficia secularia etiam curata conferri. Sed quia hæc questio adhuc decisa non est per Sedem Apostolicam, etsi sapius disputata in sacra Rota, ne hujusmodi beneficia canonicis regularibus collata, ut vacantia impetrentur, optarem hujusmodi declarationem peti à Romano Pontifice.

CAPUT VI.

Idem Abbati, & Conventui (a) Sublacen.

CUM ad monasterium Sublacen. personaliter venissemus. Et infra: Firmiter inhibuimus, ne quis de cætero monachorum lineis (b) camisiis uteretur. Ad defectum autem hospitalitatis supplendum, mixturam unius molendini concessimus, amplius pro

pro tempore concessuri; ita tamen, quod ad necessitatem pauperum sublevandam elemosyna (c) cellario conferatur. Nos autem præfatas Ecclesias, quæ clericis secularibus (d) in beneficium fuerant assignatæ, ad usum revocavimus infirmorum, concessionem Hospitalis, quæ facta fuerat Episcopo Anagnino, irritam decernentes, & statuentes, ne quicquam ulterius in beneficium concedatur, sed Infirmary disponat de illis Ecclesiis prout ad necessitates infirmitatis magis noverit expedire. Prohibemus ergo districtè in virtute obedientiæ, sub obestatione divini iudicii, ne qui de cætero monachorum proprium aliquo modo possideat: sed si quis aliquid habet proprii, totum in contenti resignet. Si verò post hæc proprietatem aliquam fuerit deprehensus habere, regulari admonitione præmissâ de monasterio expellatur, nec recipiatur ulterius, nisi peniteat secundum monasticam disciplinam. Quod si proprietas apud quemquam inventa fuerit in morte ipsa, cum eo in signum perditionis extra monasterium in sterquilino subterretur, secundum quod B. Gregorius narrat in (a) Dialogo se fecisse. Abbas tamen, & Prior frequenter inquirent, & diligenter explorent, ne quis fratrum proprietatem possit habere; unde si quicquam alicui fuerit specialiter destinatum, non præsumat illud accipere, sed Abbati, vel Priori, aut Cellario assignetur. (f) In oratorio vetò, (g) refectorio, (h) dormitorio continuum semper (i) silentium observetur: in (j) claustris quoque certis horis, & locis, secundum antiquam consuetudinem monasterii laudabiliter observatam, sed modò laudabilius observatam. In refectorio verò nullus omnino (k) carne vescatur, nec in quibusdam (l) solennitatibus, sicut aliquando fieri consuevit, Conventus exeat cum Abbate, paucis ibi relictis, ut extra refectorium edant carnes: cum in illis diebus præcipuè regularis disciplina sit studiosius observanda: sed nec extra refectorium, nisi in infirmitario, esum carniū credant sibi licere, quamquam ex indulgentia possit Abbas interdum aliquos fratrum, nunc hos, nunc illos, prout necessitas postulaverit, advocare, ipsosque secum in camera sua melius, & plenius exhibere. Porro debiles, & infirmi, qui munitione indigent, vel aliquam medicinam, non seorsim in cameris, sed omnes in infirmitario, quæ necessaria fuerint sibi, tam in carnibus, quam in aliis, recipiant competenter. Quod si quisque eorum debilis fuerit, aut etiam delicatus, ut non possit communibus cibis esse contentus, sic ei provideatur sine scandalo aliorum, ut si Abbas, vel Prior voluerit in refectorio misericordiam facere specialem, cibum aliquem competentem, non ante illum, sed ante se faciat apportari, de quo ipse faciat illi pittantiam pro sustentatione naturæ. Tales autem ad agenda officia monasterii deputentur, qui fideles sint, & discreti; nec alicui comittatur aliqua (m) obedientia perpetuò possidenda, tanquam in sua sibi vita locetur; sed cum oportuerit amoveri, sine contradictione qualibet revocetur. (n) Prior autem præ cæteris post Abbatem potens sit in opere, & sermone, ut exemplo vitæ, verboque doctrinæ fratres suos instituere possit in bono, & à malo revocare, zelum religionis habens secundum scientiam, ut delinquentes corripiat, & castiget; obedientes verò foveat, & confortet. Abbas verò, cui omnes in omnibus reverenter obediant, quanto frequentius poterit, sit cum fratribus in conventu, vigilem curam, & diligentem sollicitudinem gerens de omnibus, ut de officio sibi commissio dignam Deo possit reddere (o) rationem. Quod si prævaricator ordinis fuerit, aut contemptor, seu negligens, aut remissus, pro certo se noverit non solum ab officio deponendum, sed etiam alio modo secundum regulam castigandum. Cum offensa non solum propria, verum etiam aliena, de suis manibus requiratur: nec æstimet Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo monacho dispensare, quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo est annexa regulæ monachali, ut contra eam nec Summus (p) Pontifex possit licentiam indulgere.

N O T Æ.

(a) *Sublacenfi.* Ita legitur in tertia collectione, *sub hoc titulo, cap. 2.* Sublacenfe hoc monasterium est Ordinis D. Benedicti in eremo *Sublago* dicto à tribus lacubus ibi simul confluentibus, ubi magnus Patriarcha Benedictus anno Christi 494. cepit vitam monasticam profiteri, habitu suscepto à S. Romano, qui cum per tres annos latuisset in spelunca, & per 35. vitam ageret, postea ædificavit duodecim monasteria

quæ referunt *Yepes tom. 1. chron. D. Benedicti cent. 1. anno 510.* Sandoval *in fundat. Divi Benedicti, in princip.* Secundum dicavit SS. Martyribus *Cosmæ, & Damiano*, quod postea dictum fuit monasterium D. Benedicti, & Sanctæ Scholasticæ, & est caput totius Abbatie Sublacenfis, quod tam Pontifices, quam Principes seculares miris opibus ditaverunt, cum jurisdictione spirituali, & temporalis, ab omnique jurisdictione exemptum declararunt. Unde cum hoc præcipuum esset monasterium hujus præclaræ, & inclytæ

inlyta religionis, & in quo ejus Patriarcha priora fundamenta posuerat, valde curatur Summi Pontifices, ut accuratè pristina disciplina monastica in eo servaretur: quare Innocentius III. dum personaliter accederet ad ipsum monasterium, & agnovisset lapsum disciplinæ regularis in aliquibus rebus, omnia quæ in hoc textu recensentur, observare jussit, ut notavit Yepes *ubi supra, fol. 27.* Unde constat, rescriptum hoc locale esse, ad monachosque Benedictinos tantum pertinere, sicut ad ipsos, & eorum vitam tantum spectant canones editi in conventu Aquisgranensi temporibus Ludovici Regis anno 827. quos publicè edidit Petrus Pitheus in 1. *addit. post libros Capitularium Franciæ,* & notis illustratur Yepes, & Benedictus Haaphtenus. Hujus institutionis mentio extat in canone 9. Concilii Avenionensis, celebrati anno 1209.

(b) *Lineis camisis.*] Camisia inde dictas esse docet D. Isidorus *lib. 12. orig. cap. 22.* quod in camisia utamur, ibi: *Camisia vocamus, quod in his dormimus in camisia, id est in stratis nostris.* Joannes Vossius *lib. 2. cap. 4.* vocem Gallicam esse probat: utcumque sit, illud certum est, camisiam accipi pro veste interula: tunica videlicet interiori, ut probat Bulengerus *lib. 1. opusc. cap. 30.* Et licet primis temporibus monachi uterentur cilicio pro interiori veste; sequenti tamen seculis, camisiæ laneæ, sive stamineæ successerunt, & prorsus laneæ interdicitæ fuerunt monachis. Gregorius IX. & Nicolaus IV. Cluniacensibus expresse interdiciunt his verbis: *Ne quisquam quovis in loco camisis, aut linteaminibus lineis sui presumat.* Id ipsum Benedictinis inhibuit Benedictus XII. *cap. 26. sue Benedicti.* ibi: *Vestiri autem jaceant Abbates, Priores, administratores, & monachi universi, tam infra, quam ubicunque extra monasterium constituti, lineisque camisis (cum sint eis expresse prohibita) non utantur.* Idemque de Præmonstratensibus, Prædicatoribus, & Carmelitis refert Haaphtenus *lib. 5. disquis. monast. tract. 3. disquis. 8.* Descendit prohibitio hæc ex illo domini præcepto *Matthæi cap. 10.* ubi Apostolis suis Dominus præcepit, ne duas tunicas haberent: ubi tunicam laneam exponit Zacharias Papa *epist. 7. ad Pipinum Regem, & Episcopos Franciæ, c. 1. §. monachi,* ibi: *Monachi vero laneis indumentis juxta normam, & regulam monasticæ disciplinæ, atque traditionem SS. Patrum, sine intermissione utantur; si enim abrenunciantes ea, quæ seculi sunt, totâ se Deo intentione contulerunt, omnibus illicitis debent abstinere, ut quemadmodum corpore suo sustinuerint laborem, tantum remunerationis premium percipere mereantur. Apostolis quippe divinum datum est mandatum, duas tunicas non habendi. Tunicas dixit, itaque laneas, non lineas. Hactenus Zacharias. In quo illud singulare est, quod affirmat, per tunicas, laneas tantum significari, non lineas, cum regulariter tunica etiam lanea dicatur, ut apud Isidorum *lib. 10. orig. c. 21.* ibi: *Est tunica sacerdotalis lanea corpori adstricta, & usque pedes descendens.* Hieronymus in *epist. ad Fabiolam,* de tunica talari ex lino confecta, ita ait: *Volo pro legentis facilitate ab utriusque sermone vulgato; solent militantes habere lineas, quas camisia vocant, sic aptas membris, & adstrictas corporibus, ut expediti sint vel ad cursum, vel ad prælia, dirigere jacula, tenere clypeum, enses vibrare, quocumque necessitas traxerit. Ergo & sacerdotes parati in ministerium Dei utuntur hac tunica, ut habentes pulchritudinem vesti-**

mentorum, nudorum celeritate discurrant. Ubi sanctus Doctor, quam prius camisiam dixerat, postea tunicam vocavit. Sed adhuc defendendum est, Zacharias Pontificem rectè exposuisse in *d. c. 10. Matthæi,* tunicas laneas esse debere, non lineas. Tunica enim secundum Varronem *lib. 4. de lingua Latina,* à tuendo corpore dicitur; quo sensu tunicam accepit Paulus Jurisconsultus in *l. 1. ff. de contrahen. empt. ibi: Veluti si ego rogam dedi, ut tunicam acciperem.* Dum ergo Dominus præcipit Apostolis, ut non peram in via, nec duas tunicas possiderent, illud præcipit, ne amplius quam unum indumentum causâ tuendi corporis ferrent. Quod & præsentis Glossa interlinearis *ad d. c. 10. Matthæi,* ubi illa verba: *Duas tunicas,* sic explicat: *Nihil præter indumentum, quo contentus esse potest. Laneum ergo debuit esse, non lineum, ne ridiculè asserimus, Apostolos unico tantum lineo indutos habitu incedere debuisse.* De qua tunica lanea accipiendi sunt D. Bened. in *c. 55. regula,* ibi: *Detur ab Abbate omnia, quæ sunt necessaria; id est cuculla, & tunica, pedales caligæ.* D. Baillius *cap. 12. sue reg. in fine,* ibi: *De numero autem indumentorum nihil possumus dicere, cum manifesta definitione præscriptum sit, in qua dicitur, quod qui habet duas tunicas, deus non habenti.* Nec tunc obstat canon 22. dicti Concilii Aquisgran. in illis verbis: *Abbas hoc omnino provideat, ut camisia duas, & tunicas duas, & cucullas duas, & cappas duas unusquisque monachorum habeat.* Nam quod de camisia dicitur, intelligendum est de illis, quæ dabantur infirmis, non autem in quia monachi dum valebant eis uterentur, laneæ enim vestes conveniunt poenitentibus, & lugentibus, quales sunt monachi *cap. 2. de homicid.* unde est, quod & probatur de quibusdam monachis apud Aveninum *lib. 5. annal. Bojorum,* quod ex laneis, linei facti essent. Latè illustrat Haaphtenus *lib. 5. disquis. tract. 3. disquis. 7.*

(c) *Cellario.*] Cellaria annonæ publicæ apud Romanos dicebantur; nam cella propeu accipitur in *l. 12. C. de divers. offic. unde & cella, locus celandis rebus aptus definitur in l. 41. ff. de legat. 1.* inde cellaria denominata sunt annonæ apud Sulpitium Severum *lib. 2. hist. sacr. & cellariæ species, in l. penult. C. Theod. de indul. debet.* & cellarius, qui curam, & rationem habet cellæ, *Martialis lib. 11. epigr. 32.*

Hinc cellarius experitur artes,

Ut condat vario vasæ sapore.

De cellario & ejus officio egi in *c. unic. de fundat.*

(d) *Beneficium.*] Feudum videlicet, ut exposui supra in *tit. de feudis.*

(e) *In dialogo.*] *Lib. 4. c. 55.* causam suæ sententiæ reddens ait: *In quibus utriusque rebus, nam moriens, alteram verò voluit prodesse fratribus viventibus, ut illum amaritudo mortis à culpa solubilem faceret, & istos avaritia tanta damnatio terreret, atque à culpa prohiberet: quod ita factum est. Nam cum idem monachus pervenisset ad mortem, atque anxie se quaerere commendari fratribus, & nullus e fratribus ei applicari, & loqui dignaretur, ei carnalis frater cur ab omnibus esset abominatus indicavit, qui protinus de reatu suo vehementer ingemuit, atque in ipsa tristitia sua corpore exivit, qui ita sepultus est ut dixeram. Plura de pœnis monachi peculium habentis congesti scripta in *cap. 2.**

(f) *Oratorio.*] De quo agemus in *c. patens de priv.*

(g) *Refectorio.*] Refectorium est locus, in quo communi mensa monachi, seu canonici accumbunt:

bunt : & quamvis refectio æquè de somno, atque de cibo dicatur, unde apud Cassianum *lib. 3. inffit. cap. 8. Reficere corpora somno : Refectio noctis ;* tamen ex communi usu refectio pro cibo sumitur ; & sicut ab oratione oratorium dicitur, ita à refectio refectorium appellatur, ut in Synodo Aquilgran. *cap. 145. ibi : In refectorio pariter reficiantur, Et can. 123. In refectorio quotidie unà reficiantur, nisi forte qua necessitas abesse compulerit, & hoc non sine licentia Magistri fiat. Meldensi can. 53. Ut canonici in civitate, vel monasteriis, sicut constitutum est, in dormitorio dormiant, & in refectorio comedant. Plura de ejus forma, & personis, quæ illuc ingredi valent, congesserunt Gibalinus de *clausura regul. disquisit. 1. cap. 2. §. 5. Haaphthenus in disquisit. monast.**

5. (h) *Dormitorio*] Dormitorium communis locus est, ubi monachi, seu canonici quiescunt, extra quem olim nemini licebat dormire absque justa causa. Synodus Aquilgran. *can. 134. novel. 4. & 133. Justin. Concil. Cabilon. 2. can. 59. Mogunt sub Rabano can. 16. D. Ilidorus cap. 23. sua regula, ibi : Omnes divisis lectulis in una maneat cellula, singuli vero in singulis quiescant. Synodus Aquisgran. can. 136. unde Synodus Turonensis 2. can. 14. sic statuit : Nullus sacerdotum, aut monachorum colligere alium in lectulo suo presumat, nec liceat monachis cellulas habere communes, ubi aut bini maneat, aut pectiores, ubi singulares reponi possunt. Prosequuntur alia de his lectulis, & dormitorio Haaphthenus *lib. 12. disquisit. monast. tract. 1. disquisit. 1. cum sequent. Gibalin. de clausura. disquisit. 1. cap. 2.**

6. (i) *Silentium.*] Non semper, nec ubique esse loquendum omnibus, etiam docuit Divus Ambrosius *lib. 1. de officiis, cap. 10. his verbis : Sapiens ut loquatur multa prius considerat, quid dicat, aut cui dicat, quo in loco, quo tempore. Monachis autem silentium semper commendatur, præcipue in locis ab Innocentio in præfatis expressis, videlicet continuum in oratorio, refectorio, & dormitorio ; certis vero horis in claustris, quia juxta antiquam monachorum consuetudinem, cum studium, & lectio non in cellis, sed in claustris fierent, ibidem quoque certis horis loquutio indulgebatur. Joannes Mocius in *vita S. Odonis, lib. 1. ubi de Cluniacensibus agens, ait : Est & alius inter eos taciturnitatis modus, in incompetentibus namque horis nemo intra claustra ejusdem monasterii audeat loqui, nec se cum alio fratre jungere : quando verò duodecim celebrantur lectiones, nullus intra prædicta claustra præter ad capitulum sequenti die audeat loqui. Immo & has locutiones tempore Quadragesimæ prohibuit P. Venerabilis *mun. 1. his verbis : Ut quadragesimali tempore ad divis ad silentium tribus diebus, hoc est 3. feria, & 5. & Sabbatho, quibus in claustris juxta morem pristinum locutio esse solebat, continuum per totam Quadragesimam silentium teneatur. Ad quam consuetudinem respiciens Innoc. in præfatis statuit, silentium certis horis in claustris servari. Plura de silentio, præcipue post Completorium à monachis servando, congesserunt Haaphthenus *lib. 6. disquisit. monast. tract. 3. disquisit. 7. usque ad 13. Gazeus in notis ad Cassianum lib. 4. instit. c. 17.****

7. (j) *Claustris.*] Claustrum est præcipua pars monasterii, à reliqua habitatione distinctum : unde in Concilio Turon. 3. *can. 24. statuitur, Ut Abbates sollicitè provideant canonicis, ut habeant claustra & dormitoria. Idem cavetur in Concilio Trof. D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.*

lejan. *can. 3. & in eo olim monachi conveniebant ad lectionem, cui omnes adesse tenebantur. Concil. Meldense can. 53. Tam sani, quam infirmi canonici vestiantur, atque in claustris horis congruis degant, & sub custodia canonica lectionibus, & cæteris divina institutionis insistant officiis. Et in Concilio Mogunt. sub Carolo, can. 9. jubetur, ut canonici clerici simul manducant, & simul dormiant, & in suo claustris maneat, per singulos dies primo mane ad lectionem veniant, & omnes simul audiant. Alia profequitur Gibalinus *ditt. disquisit. 1. cap. 2. §. 3.**

(k) *Carne vescatur.*] Consonant caput monachi, de *consec. dist. 5. Clement. i. hoc rit. D. Hieronymus epist. 22. Provitur pane, leguminibus, & oleribus, qua sale solo conduntur. Sanctus Ephrem proverb. cap. 19. Insolentia, & immodestia est monacho vesci velle animalibus. Ab omni enim ævo qui pietate colebant, à carnibus sibi temperarunt. Hinc Sanctus Chrysofomus, Theodoretus, Petrius, & alii censent, ante diluvium non interdictum, sed licitum fuisse esum carniarum ; ab eo tamen abstinuisse viros religiosiores, puta posteros Seth, eo quod Deus assignans homini cibum, expressè tantum assignavit olera, non autem carnem, dicens : *Ecco dedi vobis omnem herbam asserentem semen super terram, & universa ligna, qua habent in semetipsis sementem generis sui, ut sint vobis in escam. Genesis capite 21. Landat hanc abstinentiam Pythagoras apud Ovidium lib. 15. Metamorph.**

*At vetus illa ætas, cui fecimus Aurea nomen,
Fœtibus arboribus, & quas humis educat herbis :
Fortunata fuit, nec polluit ora cruore.
Tunc & aves tuta movere per aera pennas
Et lepus imparvidus mediis erravit in arvis.*

Facit Boëtius *lib. 2. de consol. metro 5.*

*Felix nimium prior ætas,
Contenta fidelibus arvis,
Nec inertè per dita luxu,
Facili qua fera solebat
Fœmia solvere glande.*

Religionis titulo id factum Plato asserit *lib. 6. de legibus, ibi : A carnibus majores nostri abstinnerunt, tanquam pium non esset illas edere. Sed quia regula D. Benedicti ita cavebatur : Carnium verò quadrupedum omnino abstineatur comestio ; nonnulli crediderunt bipedum esum monachis non prohiberi, ut tradit Theodemarus Abbas Callinensis in hæc verba : Sed de esu volatiliam tam cautè Pater noster prudentissimus in sua regula posuit, ut si vellent comedere monachi, cum opportunum est, non subjaceant culpe. Si autem eis à suo tale edulium non præbetur Abbate, ut quasi ex debito, non possunt requirere ; multi tamen fratrum nostrorum nec volatilia comedunt. Rabanus Maurus *lib. 2. instit. cleric. c. 27. ibi : Avium esum credo inde à Patribus permissum esse, eo quod ex eodem alimento, de quo & pisces, create sunt ; nam in regula monachorum non invenimus aliarum carniarum esum eis contradictum, nisi quadrupedum. Sed verius est à D. Benedicto tam quadrupedum, quam bipedum esum esse prohibitum, ut cavetur in Synodo Aquisgran. *can. 8. ibi : Ut volatilia intus, forisve, nisi pro infirmitate, nullo tempore comedant, nec Episcopi ut edant, præcipiant. Lantdmeter. de veteri cleric. lib. 2. p. 2. c. 7. latè probant. & defendunt Haaphthenus *lib. 10. disquisit. monast. tract. 3. disquisit. 1. cum sequent. Yepes rom. 3. chron. D. Benedicti, anno 777. Bravo ad regulam ipsius sancti cap.****

- cap. 36. & nos dicemus in cap. 1. de clerico venatore.
10. (l) *Solemnitatibus.*] Natali videlicet Domini, & Pascha. Synodus Aquisgran. can. 78. *Volantia in Natali Domini, & in Pascha tantum quatuor diebus, si est unde comedant, habeant. Si vero non fuerit, inde non requiratur per debitum: si autem Abbas aut monachi abstinere se voluerint, in eorum sit arbitrio.*
- (m) *Obedientia.*] Seu Prioratus, juxta tradita in cap. 1. hoc tit.
- (n) *Prior autem.*] Debet enim eligi unus eandem Religionem expressè professus, qui præsit cæteris, de quo, & ejus officio egi supra in cap. 2.
11. (o) *Reddere rationem.*] Consonat D. Benedictus cap. 2. *sua regule*, ibi: *Sciatque, quia qui suscipit animas regendas, preparat se ad rationem reddendam.* Et cap. 63. *Cogitet semper, quia de omnibus judiciis, & operibus suis redditurus est Deo rationem.* Cujus oneris gravitatem exponit Harphreus lib. 3. *disquisit. monast. tract. 5. disquisit. 4. ad finem.*
12. (p) *Pontifex valet.*] His verbis moti quamplures docti viri existimant, Pontificem non posse dispensare in voto solenni castitatis, ita ut monachus, vel Subdiaconus possint ritè, & validè ma-

trimonium contrahere. Ita docuerunt Sotus lib. 7. *de justitia, quest. 4. artic. 2. & in 4. dist. 38. quest. 2. artic. 2. conclus. 2.* Sylvester verbo *votum 4. quest. 5.* Mandosius *de signatura gratia, verbo Commutatio, column. penult.* alii congesti à Thoma Sanchez lib. 8. *de matrim. disp. 8. num. 6.* Alii tamen, licet in voto solenni castitatis dispensare non posse doceant, tamen in voto paupertatis dispensare valere tenuerunt. Ita Lessius libro 2. *de justitia, cap. 40. dub. 14. num. 112.* Azot. tom. 1. *instit. lib. 12. cap. 7. q. 2.* Sed contrarium, immò tam in voto paupertatis, quam castitatis posse Pontificem dispensare, docuerunt Menochius lib. 2. *de arbitr. casu 421.* Chopinus *de sacra pol. lib. 2. tit. 3. num. 22.* Albertinus *de agnosc. quest. 23.* qui refert Alexand. VI. dispensasse cum Cesare Diacono Cardinali, ut in uxorem duceret filiam Ducis Valentini. Acuña in cap. *de illis 4. 32. dist. 1. num. 5.* Diana part. 8. *tract. 3. resol. 100.* Stephanus Durandus *qq. jur. quest. 7.* Araujo *tract. 1. qq. mor. quest. 19. per tot.* Thomas Delbene p. 2. *de offic. Inquisit. dubit. 236. sect. 66.* Rouffelius lib. 1. *hist. Pontif. jurisdiction. cap. 5.* Martinez à Prado tom. 2. *Theolog. moral. cap. 31. quest. 14. §. 3.* & alii plures, quos congesti in can. 13. *Concil. Illiber.* ubi præsentem textum exposui.

CAPUT VII.

Idem in Concilio (a) Generali.

IN singulis Regnis, sive Provinciis, fiat de triennio in (b) triennium, salvo jure dicere Pontif. commune (c) Capitulum Abbatum, atque (d) Priorum Abbatum proprios non habentium, qui non consueverint tale Capitulum celebrare, ad quod universi conveniant prædictionem canonicam non habentes, apud unum de monasteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, ut nullus eorum plusquam sex (e) electiones, & octo personas adducat. Advocent in hujus charitatis, vel novitatis primordii duos (f) Cisterciensium Ordinis vicinos Abbates, ad præstandum sibi consilium, & auxiliium opportunum, cum sint in hujusmodi Capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati: qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire: ac ipsi iv. præsent Capitulo universo; ita quod ex hoc nullus eorum sibi auctoritatem prælationis assumat; unde, cum expedierit, providâ possint deliberatione mutari. Hujusmodi verò Capitulum aliquot certis diebus continuè juxta morem Cisterciensium celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis, & observantia regulari: & quod statutum fuerit illis quatuor approbantibus, inviolabiliter observetur, omni excusatione, & contradictione, ac appellatione remotis, proviso nihilominus, ubi sequenti termino debeat Capitulum celebrari. Et qui convenierint, vitam ducant communem, & faciant proportionaliter simul omnes communes expensas: ita quod si non omnes poterunt in eisdem, saltem plures simul in diversis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosa, ac circumspècta personarum, quæ singulas Abbatis ejusdem Regni, sive Provinciæ, non solum monachorum, sed etiam monialium secundum formam sibi præfixam vice nostra studeant visitare, corrigentes, & reformantes quæ correctionis officio viderint, & reformationis indigere: ita quod si Rectorem loci cognoverint ab administratione penitus admoventium, denuncient Episcopo proprio, ut illum amovere procuret. Quod si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Ap. Sed. examen. Hoc ipsum regulares canonicos secundum Ordinem suum volumus, præcipimusque observare. Si verò in hac novitate quicquam difficultatis emerferit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Ap. Sed. judicium absque scandalo referatur, cæteris irrefragabiliter observatis, quæ concordati fuerint deliberatione provisa. Porrò (g) diocesani Episcopi monasteria sibi subjecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti Visitatores accesserint, plus in illis inveniant,